

دانش و پژوهش

دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)

علوم تربیتی و روان‌شناسی

شماره سیزدهم و چهاردهم - پاییز و زمستان ۱۳۸۱

صص ۷۵-۸۴

بررسی ویژگیهای معلم خوب از دیدگاه دانش‌آموزان دوره متوسطه بندر ماهشهر

کریم سواری^۱ - جهانگیر قاسمی نژاد^۲ - حسن دهقانی^۳

چکیده

پژوهش حاضر، دیدگاه دانش‌آموزان دوره متوسطه بندر ماهشهر درباره ویژگیهای یک معلم خوب را مورد بررسی قرار داده است. کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر آن شهر جامعه آماری پژوهش را تشکیل داده‌اند. از بین جامعه آماری ۱۶۸ نفر (۱۱۲ پسر و ۶۵ دختر)، به شیوه تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک آمار توصیفی (فراوانی درصد، میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون t و تحلیل واریانس یکطرفه) صورت گرفت. به منظور سنجش ویژگیهای معلم خوب از پرسشنامه پژوهشگر ساخته استفاده گردید. این پرسشنامه از ۲ عامل و ۳۹ سؤال تشکیل شده است.

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور مرکز بندر امام خمینی (ره).

۲- کارشناس ارشد آموزش و پرورش بندر ماهشهر.

۳- کارشناس ارشد آموزش و پرورش بندر ماهشهر.

پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ $0/90$ محاسبه گردید. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که از نظر دانش آموزان بندر ماهشهر یک معلم خوب از دو ویژگی مهم آموزشی - انگیزشی (۲۴ سؤال) و اخلاقی - انسانی (۱۵ سؤال) برخوردار است. یافته‌های جانبی نشان می‌دهد که بین دانش آموزان دختر و پسر از نظر ویژگیهای معلم خوب تفاوت وجود ندارد. همچنین بین پایه تحصیلی دانش آموزان و رشته تحصیلی آنان از نظر ویژگیهای معلم خوب تفاوت وجود ندارد.

مقدمه

یکی از ارکان اساسی آموزش و پرورش، معلم است. به طوری که شکست و پیروزی نظام تعلیم و تربیت هر کشوری به معلم و تواناییهای او وابسته است. به عبارتی هر ملتی که معلمان شایسته و باتجربه داشته باشد، از تعلیم و تربیت پیشرفته‌ای برخوردار است. اینکه معلم چه ویژگیهایی دارد و از چه صفاتی برخوردار است، مورد بحث است. درباره ویژگیهای علمی، اخلاقی و رفتاری معلم، مطالعات زیادی صورت گرفته که بیشتر جنبه نظری دارد تا عملی.

تقی پور ظهیر (۱۳۷۳)، معتقد است که معلم از دو ویژگی برخوردار است: ویژگیهای شخصی (برخورداری از سلامت جسمی و روانی، پایبندی به ارزشها و اصول انسانی و اجتماعی، برخورداری از استعدادها و قوای ذهنی نسبتاً خوب)؛ و ویژگیهای حرفه‌ای و فنی (معلومات عمومی، معلومات فنی و حرفه‌ای، مهارت در برقراری روابط و مناسبات شخصی). پژوهش جاری به دنبال پاسخ به این سؤال می‌گردد که معلم خوب دارای چه ویژگیهایی است و آیا می‌توان آنها را شناخت و نامگذاری کرد؟

پیشینه پژوهش

میثاقیان اردکانی (۱۳۵۸)، مطالعه‌ای درباره خصوصیات معلم خوب از نظر دانش آموزان و معلمان دبستانی و دبیرستانی شهر شیراز انجام داد. از بین جمعیت آماری ۳۵۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. نتایج پژوهش نشان داد که از نظر آزمودنیها معلم خوب سه خصوصیت مهم دارد، این خصوصیات عبارت‌اند از: تدریس، شخصیت و

اداره کلاس. نتایج پژوهش همچنین نشان می‌دهد که دانش‌آموزان و معلمان از بین این سه ویژگی، تدریس را مهمتر از خصوصیت شخصیت و اداره کلاس برای معلم می‌دانند. هم معلمان و هم دانش‌آموزان معتقدند که معلم خوب باید دانش‌آموزان را به کار، تفکر و تحقیق تشویق نماید و به افکار و عقاید آنان احترام بگذارد، پرحوصله و بردبار باشد و بین آنان تفاوت قایل نشود. شادی و شوخ‌طبعی، وضع ظاهری و لباس معلم نسبت به سایر خصوصیات از اهمیت کمتری برخوردار است. دانش‌آموزان بیشتر خواستار معلمان میانسال هستند و علاقه‌ای به معلمان مسن ندارند.

ای (۱۳۷۳)، نظرات اولیای دانش‌آموزان و معلمان سوم راهنمایی مدارس دولتی و غیرانتفاعی شهر شیراز درباره ویژگیهای یک معلم خوب را مورد بررسی قرار داد. در این پژوهش ۱۸۹ نفر (۱۲۱ ولی و ۶۸ معلم) شرکت داشتند. پژوهش نشان داد که از نظر آزمودنیها یک معلم خوب دارای سه ویژگی؛ روش تدریس، شخصیت معلم و بعد پرورشی می‌باشد. یافته‌ها نیز نشان می‌دهد که بین نظرات اولیا و معلمان از نظر ویژگیهای یک معلم خوب تفاوت معنی‌داری وجود دارد از نظر اولیا از بین سه عامل تشکیل دهنده ویژگی یک معلم خوب، بعد پرورشی برای معلم را بسیار مهم دانسته و در اولویت قرار داده‌اند.

مظاهری (۱۳۷۶)، ویژگیهای یک معلم خوب را: دانستن قدر و منزلت خود، امانتداری، رأفت و مهربانی، مراعات آداب و رسوم اجتماعی، نشاط و شادابی، سعه صدر، اخلاص، تخصص و تعهد داشتن، معلومات عمومی (سواد خواندن و نوشتن، طرز معاشرت اجتماعی و معلومات دینی)، تقوا و وجدان اخلاقی می‌داند.

گلاور^۱ و برونینگ^۲ (۱۹۹۰)، معتقدند که معلمان خوب: برای شاگردان خود الگوی عالی اجرای نقش هستند و چگونگی همکاری جمعی و سودمند با دیگران را به آنان آموزش می‌دهند، تجربه‌های آموزشی جذابی را برای شاگردان خود در نظر می‌گیرند، روش تدریس خود را با نیازها و استعدادهاى آنان هماهنگ می‌کنند، تحولات مربوط به رشته خود را تعقیب می‌کنند و همواره مهارتهای قبلی خود را افزایش داده و دائماً در حال یادگیری هستند و فراگیرانی متعهدند.

نیکنامی (۱۳۷۹)، در مقاله‌ای با عنوان مقایسه ویژگی‌های مهم معلمان خوب و اثربخش یادآور می‌شود که: القای احساس اعتماد به نفس، برانگیختن حس کنجکاوی، قدرت تفکر و تعقل، پی‌بردن به اهمیت وقایع کوچک و ناچیز در کلاس، جلوگیری از طفره‌روی و گریز دانش‌آموزان از مدرسه، استفاده از روش‌های تدریس متنوع و منابع مختلف، داشتن طرح درس، آگاهی از تأثیر ارتباطات بین‌فردی دانش‌آموزان و تقویت روحیه کلاسی آنان از جمله ویژگی‌های مهم معلمان خوب به‌شمار می‌آیند.

دیویس (۱۹۳۳)، طی پژوهشی با عنوان بررسی نظرات دانش‌آموزان دبیرستانی درباره صفات یک معلم خوب، به این نتیجه رسید که: مهربانی، دلسوزی، شوخ‌طبعی، آشنایی با دانش‌آموزان، منضبط‌بودن، منصف‌بودن، علاقه به کار، از ویژگی‌های معلم خوب به‌شمار می‌رود.

تادوران (۱۹۳۳)، معتقد است که معلم خوب از سلامت روانی، بینایی و شنوایی سالم و از صدای طبیعی برخوردار است. او فردی اجتماعی است و عدالت را رعایت می‌کند. توانایی‌های خیلی ضروری برای معلم عبارت‌اند از: حافظه و هوش قوی، مشاهده رفتارها، دلسوزی، ادراک روان‌شناختی، استعداد هنری، خوش‌بینی، توانایی آموزش، توانایی تدریس، گذشت، جوان‌بودن، رفتار آزادخواهانه، پراورزی و ایده‌آل‌گرا. بدترین صفات معلم عبارت‌اند از: داشتن بیماری‌هایی از قبیل: صرع، هیستری، آسیب‌دیدگی جنسی، مرض سل، هوش پایین، فضل‌فروشی، سخت‌گیری، بیزاری از جوانی، بدبینی، عصبانی‌بودن، نقص عضو، وجود نقطه ضعف کوچک و یا ناچیز، نداشتن صدای طبیعی و سالم.

بانسیلا (۱۹۷۳)، طی پژوهشی تحت عنوان باور و صداقت به این نتیجه رسید که معلم خوب باید به شدت به رسالت و مأموریت خود پایبند باشد و نسبت به دانش‌آموزان با صداقت و درستی رفتار کند.

نارلی (۱۹۳۷)، معتقد است که یک معلم خوب باید از مردم شناخت کافی داشته باشد، به کارش علاقه‌مند باشد، خوش‌اخلاق و از هوش قوی برخوردار باشد.

بایر و اسنایدر^۱ (۱۹۴۸)، طی پژوهشی با عنوان چگونه معلم خوب را بشناسیم، یادآور می‌شوند که معلم خوب با معلومات است، به دانش‌آموزان علاقه‌مند می‌باشد، با دیگران رابطه برقرار می‌کند، با دنیای پیرامون خود آشناست، نسبت به زندگی از نگرش مثبت برخوردار است، و از لحاظ امنیت عاطفی مراتب بالایی دارد.

اودی (۱۹۵۰)، در یک بررسی با عنوان تواناییهای آموزشی به این نتیجه رسید که معلم خوب از دانش، اطلاعات، منطق و علاقه برخوردار و با روشهای تدریس آشناست. بایرز و ماتر (۱۹۵۰)، با انجام پژوهشی تحت عنوان سازگاری مرد و زن معلم دانشجو به این نتیجه رسیدند که سازگاری با دانش‌آموزان، سازگاری با کلاس، سازگاری با خود، سازگاری با مشکلات تدریس، از جمله ویژگیهای اساسی یک معلم خوب به‌شمار می‌رود. در ضمن معلم خوب مورد اطمینان دانش‌آموزان است و عصبانیت کمتری از خود نشان می‌دهد.

لوین (۱۹۵۲)، در یک بررسی با عنوان معلم - مشاور، به این نتیجه دست یافت که معلم خوب باید از پختگی لازم برخوردار باشد، نسبت به کارش علاقه‌مند باشد، صادق و راستگو باشد و به مردم احترام بگذارد.

گاتری (۱۹۵۳)، طی پژوهشی با عنوان ارزشیابی از آزمون معتقد است که معلم خوب در موقع تدریس توضیحاتش کافی، روشن و قابل فهم باشد، همچنین باید فعال باشد، متوجه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان باشد و آنان را به موضوعات درسی علاقه‌مند سازد.

کاوین (۱۹۵۵)، پژوهشی با عنوان متخصصان راهنما به‌عنوان افراد منبع انجام داد و به این نتیجه رسید که معلم خوب معلمی است که همیشه دانش‌آموزان را راهنمایی کند و از آنها شناخت کافی داشته باشد.

ویتنی (۱۹۵۵)، طی یک بررسی با عنوان بهداشت روانی معلم به این نتیجه رسید که معلم خوب با خود سازگار است، در روابط انسانی صادق و راستگو است، از دانش‌آموزان شناخت کافی دارد و در صورت نیاز از مشاوره و راهنمایی دلسوزانه

دانش‌آموزان استقبال می‌کند. مسؤلیت خویش را در پرورش علاقه‌کودکان بشناسد، آنان را به کسب ارزشهای سالم تشویق و راهنمایی کند و آنان را نسبت به طرح سؤالات خلاق تحریک و یا تشویق کند.

پراساد و ساین^۱ (۱۹۶۲)، مدعی هستند که معلم خوب باید صادق، منصف، خوش اخلاق، جذاب، خوش بیان و نسبت به دانش‌آموزان علاقه‌مند باشد.

کاتنیک و جالس^۲ (۱۹۹۳)، معتقدند که معلمان خوب از طریق علایم ظاهری و جسمانی، مراقبتشان از دانش‌آموزان، آموزش موضوعات نظری و ارزشمند و اجتناب از تنبیه جسمانی دانش‌آموزان شناخته می‌شوند. معلمان خوب نیز باید خوب آموزش دیده باشند، انگیزه آموزشی بیشتری داشته باشند، به کلاس مسلط باشند، و از نیازهای فردی دانش‌آموزان آگاهی کامل داشته باشند، رفتارهای دانش‌آموزان را مهار کنند. دانش‌آموزان را به فرایند یادگیری سوق دهند و نسبت به آماده کردن آنان برای دنیای کار و تلاش نقش مهمی بر عهده دارند.

پرسشهای پژوهش

- ۱- از نظر دانش‌آموزان دوره متوسطه بندر ماهشهر ویژگیهای معلم خوب کدام است؟
- ۲- آیا می‌توان این ویژگیها را کشف و نامگذاری کرد؟

روش پژوهش

الف - جامعه آماری و روش نمونه‌گیری: همه دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع متوسطه بندرماهشهر در سال تحصیلی ۸۱-۱۳۸۰ جامعه آماری این پژوهش را تشکیل داده‌اند. از بین جمعیت آماری ۱۶۸ نفر (۱۱۶ پسر و ۵۶ دختر) به شیوه تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند که از بین نمونه: ۶۷ نفر از پایه اول، ۴۸ نفر از پایه دوم، ۵۳ نفر از پایه سوم، ۱۸ نفر از رشته علوم انسانی، ۶۸ نفر از علوم تجربی، ۵۲ نفر از رشته ریاضی و ۳۰ نفر از رشته فنی و حرفه‌ای انتخاب شدند.

ب- ابزار پژوهش: به منظور سنجش دیدگاههای دانش‌آموزان دختر و پسر درباره ویژگیهای معلم خوب از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید. شیوه کار بدین صورت بود که ابتدا ۵۰ آزمودنی انتخاب گردید و به این سؤال باز که به نظر شما معلم خوب چه ویژگیهایی دارد، پاسخ مشروح دادند. با مطالعه پاسخهای آزمودنیها، ۷۰ سؤال استخراج گردید و به منظور رفع اشکالات محتوایی سؤالات نامبرده، در اختیار ۳۰ نفر از آنها قرار گرفت، به طوری که برخی از آنها حذف و برخی نیز اصلاح شدند. در نهایت پرسشنامه‌ای با ۳۹ سؤال ساخته شد که از دو عامل آموزشی-انگیزشی (۲۴ سؤال) و اخلاقی-انسانی (۱۵ سؤال) تشکیل شده است. پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۰ برآورد گردید.

یافته‌های جانبی

یافته‌های جانبی در جدول ۱، ۲، ۳ آورده شده است.

جدول ۱- اختلاف بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر ویژگیهای معلم خوب
با استفاده از آزمون t گروههای مستقل

عامل	جنس		t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
	پسر	دختر			
اول (آموزشی-انگیزشی)	X=۷۹/۱ SD=۱۰/۴	X=۷۸/۲ SD=۷/۶	۰/۵۱	۱۶۶	۰/۶
دوم (اخلاقی-انسانی)	X=۸۴ SD=۱۰/۴	X=۸۱/۶ SD=۷/۶	۱/۶	۱۶۶	۰/۱۱
جمع دو عامل	X=۱۶۲/۹ SD=۱۹۲/۲	X=۱۵/۳ SD=۱۴/۱	۱/۲	۱۶۶	۰/۲۲

جدول ۱ نشان می‌دهد که بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر عامل اول (آموزشی-انگیزشی) ($t=۰/۵۱$ و $P=۰/۶$)، بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر عامل دوم (اخلاقی-انسانی) ($t=۱/۶$ و $P=۰/۱۱$) و به‌طور کلی بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر ترکیب دو عامل ($t=۱/۲$ و $P=۰/۲۲$) اختلاف معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۲- نتیجه تحلیل واریانس یکطرفه بین پایه تحصیلی دانش‌آموزان از نظر ویژگیهای معلم خوب

عامل	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
اول (آموزشی-انگیزشی)	بین گروهی	۱۹/۸	۲	۹/۹	۰/۱۰۸	۰/۸۹
	درون گروهی	۱۵۲۲۵/۶	۱۶۵	۹۲/۳	—	—
	جمع	۱۵۲۴۵/۵	۱۶۷	—	—	—
دوم (اخلاقی-انسانی)	بین گروهی	۱۶۴/۶	۲	۸۲/۳	۰/۹	۰/۴۲
	درون گروهی	۱۵۳۷۰/۲۵	۱۶۵	۹۳/۲	—	—
	جمع	۱۵۵۳۴/۸	۱۶۷	—	—	—
جمع دو عامل	بین گروهی	۳۰۰/۳	۲	۱۵۰/۱	۰/۴	۰/۶۲
	درون گروهی	۵۱۹۴۴/۴	۱۶۵	۳۱۴/۸	—	—
	جمع	۵۲۲۴۴/۶	۱۶۷	—	—	—

جدول ۲ نشان می‌دهد که بین پایه تحصیلی دانش‌آموزان از نظر ویژگیهای معلم خوب اختلاف معنی داری وجود ندارد.

جدول ۳- نتیجه تحلیل واریانس یکطرفه بین رشته تحصیلی دانش‌آموزان از نظر ویژگیهای معلم خوب

عامل	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
اول (آموزشی-انگیزشی)	بین گروهی	۱۷۳/۲	۳	۵۷/۷	۰/۶۳	۰/۵۹
	درون گروهی	۱۵۰۷۲/۳	۱۶۴	۹۱/۹	—	—
	جمع	۱۵۲۴۵/۵	۱۶۷	—	—	—
دوم (اخلاقی-انسانی)	بین گروهی	۱۲۹/۷	۳	۴۳/۲	۰/۴۶	۰/۷۱
	درون گروهی	۱۵۴۰۵/۲	۱۶۴	۹۳/۹	—	—
	جمع	۱۵۵۳۴/۹	۱۶۷	—	—	—
جمع دو عامل	بین گروهی	۵۲۵/۴	۳	۱۷۵/۱	۰/۵۶	۰/۶۵
	درون گروهی	۵۱۸۹/۳	۱۶۴	۳۱۵/۴	—	—
	جمع	۵۲۲۴۴/۶	۱۶۷	—	—	—

جدول ۳ نشان می‌دهد که بین رشته تحصیلی دانش‌آموزان از نظر ویژگیهای معلم خوب اختلاف معنی داری وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طوری که قبلاً گفته شد، هدف اساسی این پژوهش؛ بررسی، کشف و نامگذاری ویژگیهای معلم خوب از دیدگاه دانش‌آموزان دختر و پسر بندر ماهشهر است.

یافته‌ها نشان داد که از نظر دانش‌آموزان بندر ماهشهر، یک معلم خوب از دو ویژگی آموزشی-انگیزشی و اخلاقی-انسانی برخوردار است. تجزیه و تحلیل آماری نشان می‌دهد که عامل اول با عنوان ویژگی آموزشی-انگیزشی از ۲۴ سؤال تشکیل شده که هر سؤال گویای یکی از ویژگیهای معلم خوب است. برای نمونه دانش‌آموزان از جمله ویژگیهای معلم خوب را آشنایی با روشها و فنون تدریس، مهربان بودن؛ علاقه به کار، چشمپوشی از خطاهای دانش‌آموزان، صداقت و راستگویی، استفاده از تشویق به جای تنبیه جسمانی، تسلط بر اداره کلاس، آگاهی از نیازهای دانش‌آموزان، داشتن اطلاعات وسیع، برقراری آرامش و امنیت عاطفی دانسته‌اند، لذا این یافته‌ها با یافته‌های ای (۱۳۷۳)، مظاهری (۱۳۷۶)، نیکنامی (۱۳۷۹)، دیویس (۱۹۳۳)، تادوران (۱۹۳۳)، بانسیلا (۱۹۳۷)، بایبر و اسنایدر (۱۹۴۸)، اودی (۱۹۵۰)، لویسن (۱۹۵۲)، ویتی (۱۹۵۵)، کاتنیک و جالس (۱۹۹۳)، همسو است.

تحلیل همچنین نشان داد که عامل دوم یا عنوان ویژگی اخلاقی-انسانی که دومین ویژگی معلم خوب است، از ۱۵ سؤال تشکیل شده است. برای نمونه برخی از سؤالات آن عبارت‌اند از: تشویق دانش‌آموزان به طرح سؤالات و بحثهای کلاسی، توضیحات کافی، ساده و روشن؛ تبسم و خوش اخلاقی، پرحوصله و بردبار بودن، تقوا و ترس از خدا. این یافته‌ها با یافته‌های میثاقیان اردکانی (۱۳۵۸)، مظاهری (۱۳۷۶)، نارلی (۱۹۳۷)، گاتری (۱۹۵۳)، ویتی (۱۹۵۵)، پراساد و ساین (۱۹۶۲) هماهنگ است. یافته‌های جانبی نشان می‌دهد که:

- ۱- بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر ویژگیهای معلم خوب تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.
- ۲- بین پایه تحصیلی دانش‌آموزان از نظر ویژگیهای معلم خوب تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.
- ۳- بین رشته‌های تحصیلی دانش‌آموزان از نظر ویژگیهای معلم خوب تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

منابع

ای، ایرج. (۱۳۷۳). بررسی نظرات اولیای دانش‌آموزان و معلمان سال سوم راهنمایی پیرامون ویژگیهای یک معلم خوب در مدارس دولتی و غیرانتفاعی شهر شیراز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، تهران، دانشگاه علامه طباطبایی.

- تقی پور ظهیر، علی. (۱۳۷۳)، *اصول و مبانی آموزش و پرورش*، چاپ ششم، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور.
- گلاور، جان ای و راجر اچ، برونینگ. (۱۹۹۰)، *روانشناسی تربیتی، اصول و کاربرد آن*، ترجمه علینقی خرازی، (۱۳۷۵)، چاپ دوم، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- مظاهری، آیت الله. (۱۳۷۶)، *ویزگیهای معلم خوب*، چاپ پنجم، قم، انتشارات خلاق.
- میثاقیان اردکانی، ضیاء. (۱۳۵۸)، *تحقیقی درباره خصوصیات معلم خوب از نظر دانش آموزان دبستانها و دبیرستانهای شیراز و معلمان آنها*، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی، شیراز، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- نیکنامی، مصطفی. (۱۳۷۹)، *مقایسه ویزگیهای معلمان خوب و اثربخش، فصلنامه روان شناسی و علوم تربیتی*، دوره دوم، شماره ۷ و ۸.
- BANCILA, V. (1937). Belief and sincerity, *Satulsi scoala*, 6, 135-140.
- BIBER, B. and SNYDER, A. (1948). How do we know a good Teacher, *Childhood eduaction*, 24, 281-285.
- BYERS, L. and MATHER, I. (1950). Adjustment of men and weman student teacher, *School and Society*, 71, 311, 314.
- DAVIES, J. (1933). What are the traits of the good teacher from the standpoint of junior high school pupils, *school and society*, 38, 649-652.
- GUTHRIE, E. (1953). the evaluation of teaching, *American journal of nursing*, 53, 220-222.
- KAWIN, E. (1955). Guidance specialists as resource persons, *yearbook of the association for supervision and curriculum development*, 101-113.
- KUTNICK, P. and JULES, V. (1993). pupilis perception of good teacher, *British journal of educational psychology*, 63, 400-413.
- LEVIN, D. (1953). Teacher-counselor, *marriage and family living*, 15, 313-315.
- NARLY, C. (1937). Teacher traits, *Revue pedagogie*, 7, 335-356.
- ODEA, J. (1950). A study of Teaching potentialities, *Journal psychology* 41, 473,80.
- PRASAD, R. and SINGH, B. (1962). important charac tersties of teachers and student, *Psychological studies university mysore*, 7, 23-31.
- TUDORANU, D. (1933). The Psychology of teacher, *Satul-Siscoala*, 3, 19-23.
- WITTY, P. (1955). The mental health of the teacher. *year book of the naizonal society for the study of edcational*, 54, 307-333.

وصول: ۸۱/۴/۲۰

پذیرش: ۸۱/۱۱/۱